

Tot i que el procés
d'unificació econòmica
a la zona euro ja
va començar a caminar
el gener de 1999, quan
els països membres
van traspasar la seva
política monetària al
Banc Central Europeu,
el pròxim 1 de gener
s'ha convertit en la
veritable prova de foc.
Més de 300 milions de
consumidors tocaran
amb les mans bitllets
i monedes que fins ara
només havien vist en
els extractes bancaris.
Les empreses fan front
a aquests mesos a les
corredisses d'última
hora i els estudis
sobre els efectes
que comportarà
la nova moneda
es multipliquen.

Ll 1 de gener del 2002 arribarà l'euro. No és una novetat. De fet, a aquestes altures ja ho hem sentit a tot arreu. 1 euro = 166,386 pesetes o 6,55957 francs francesos, segons el cas. La darrera enquesta de la Cambra de Comerç de Barcelona mostra com el 92% de les empreses de la seva demarcació coneixen el valor exacte de l'euro i aquest percentatge augmenta fins al 96% si parlem dels comerços. Tant els organismes oficials com el sector privat es preocupen perquè els ciutadans arribin a l'1 de gener amb la lliçó apresada. Com sempre, però, la tendència és deixar-se els deures per última hora.

presarial valencià. A les Illes Balears també hi haurà corredisses d'última hora.

La Cambra de Comerç de Mallorca, Eivissa i Formentera va remetre durant els passats mesos de juliol, agost i setembre qüestionaris a empreses del sector turístic i industrial a fi de determinar el grau d'adaptació d'aquestes a la nova moneda europea. Els resultats no són molt afalagadors: el 52% de les empreses consultades declaraven que no estaven encara definitivament adaptades a l'euro i un 13% reconeixia que retardaria aquest procés d'adaptació als dos primers mesos del 2002, durant els quals l'euro i la pesseta compartiran vigència. Des de la direcció

Sobreviure a l'euro

"Ja aprendrem a nedar tirant-nos a l'aigua", diu Josep Maria Jordan Galduf, catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat de València. "A l'empresa valenciana predomina una actitud molt retardatària. Es deixen les coses per a última hora. El nostre teixit productiu està format principalment de petites i mitjanes empreses, i tant la petita empresa com el comerç xicotet no tenen capacitat d'anticipació." Malgrat tot, l'avenç en l'últim trimestre ha estat substancial. "Fa dos mesos hi havia un percentatge bastant elevat d'empreses que tenien els deures per fer", assegura Vicente Marzal, director de Relacions Empresariales de la Confederació d'Empresaris Valencians (CEV); "en aquest darrer trimestre, les empreses estan posant tots els mitjans per adaptar la seua comptabilitat. Es fan infinitat de cursos formatius i, a més, ho paguen de la seua butxaca perquè molts no s'havien acollit als plans de formació promoguts des de l'administració, i han hagut de recórrer a consultories." Aquesta situació no és exclusiva del teixit em-

general d'Economia del Govern balear, Antoni Montserrat assegura que "s'han fet campanyes per preparar l'arribada de l'euro, però l'adaptació es complica en un teixit empresarial com el balear, on predominen les microempreses". Ara bé, les característiques particulars de les Illes Balears poden jugar a favor d'una adaptació a l'euro menys traumàtica que en altres zones. "Nosaltres tindrem un cert avantatge", comenta el director general d'Economia balear, "ja que la nostra màxima activitat econòmica es concentra a l'estiu amb l'arribada massiva de turistes i, per tant, tindrem uns mesos més per preparar-nos".

A Catalunya, els empresaris són els que treuen la nota més alta. Tres de cada quatre empreses catalanes han adaptat la seva economia a l'euro, segons la darrera enquesta realitzada pel Grup d'Anàlisi Quantitativa Regional (AQR) de la Universitat de Barcelona, i que ofereix dades del segon trimestre del 2001. El 71% de les empreses catalanes disposa d'un pla d'adaptació a la nova moneda i expressa

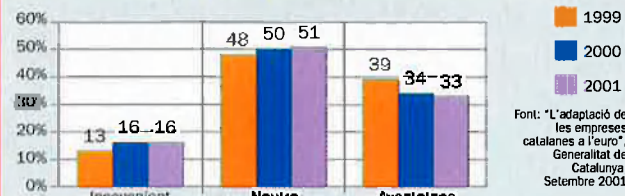
Adaptació a l'euro

El calendari de l'euro

1 de desembre del 2001	Distribució d'euros al petit comerç i als sectors de l'hoteleria i la restauració.
15 de desembre del 2001	Distribució de monedes als ciutadans, euromoneders de 12,02 euros (2.000 ptes.), que poden adquirir-se als bancs i a les caixes.
1 de gener del 2002	Entrada en circulació de bitllets i monedes en euros. L'ús de les monedes nacionals de cada país de la zona euro queda limitat a les operacions en efectiu.
17 de febrer del 2002	El franc francès deixa de ser una moneda de curs legal.
1 de març del 2002	La pesseta deixa de ser una mitjà de pagament de curs legal.
1 de juliol del 2002	Les pessetes només poden bescanviar-se a les sucursals del Banc d'Espanya, per temps il·limitat. En el cas del franc francès, el 17 de febrer del 2005 és la data límit de bescanvi per a les monedes al Banc Nacional emissor, i el 17 de febrer del 2012 és la data límit de bescanvi pels bitllets.

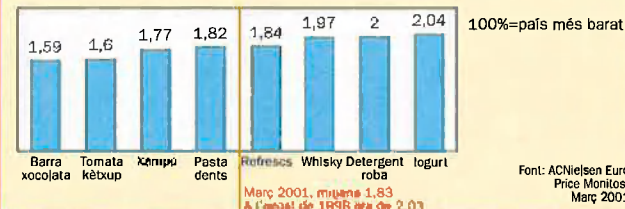
L'euro és la moneda oficial de Bèlgica, Alemanya, estat espanyol, França, Irlanda, Itàlia, Luxemburg, els Països Baixos, Àustria, Portugal i Finlàndia. Grècia adopta l'euro a partir de l'1 de gener del 2001. A Andorra, Mònaco, San Marino i la Ciutat del Vaticà, l'euro serà moneda de curs legal. Dins la Unió Europea no s'incorporen a l'euro Dinamarca, Suècia ni el Regne Unit.

Què representarà l'euro per a la seva empresa?

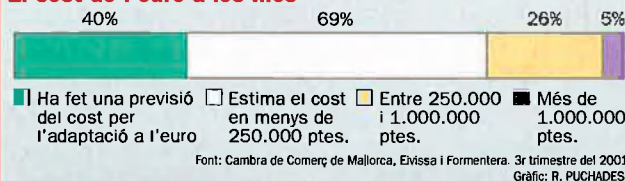

Diferència de preus entre els països de la zona euro

Rati del país més car al més barat de la UEM per categoria

El cost de l'euro a les illes

els seus preus tant en pessetes com en euros, segons l'enquesta. Les grans companyies han encapçalat el procés d'adaptació i han exercit una gran influència sobre la resta. Malgrat tot, hi ha més escepticisme ara que fa tres anys. Si bé al 1999 un 13% de les empreses es mostraven pessimistes sobre els efectes que els suposaria la implantació de l'euro, al 2001 aquest percentatge ha augmentat fins al 16%. A més, el percentatge d'empreses que feien una lectura positiva d'aquest fet ha disminuït en sis punts durant els últims tres anys.

A la Catalunya Nord, "l'administració i els serveis públics ja fa mesos que fan les factures en euros posant el referent en francs", destaca Ignasi Fortuny, president de l'Associació Tramuntana, que reuneix els perpinyanesos que viuen o treballen a Catalunya. "Per a la gent del carrer, el problema d'adaptar-se serà igual pertot arreu. Essent Perpinyà un lloc fronterer, acostumat als intercanvis constants, per a molta gent el canvi a l'euro suposarà millores. La moneda única facilitarà molt les coses, especialment el comerç, perquè la gent tindrà elements de comparació més clars. Ara, uns amb francs i altres amb pessetes, és més difícil", opina Fortuny.

Un procés que ve d'enrere. Tot i que l'1 de gener del 2002 s'hagi convertit en una data de referència en el procés d'unificació econòmica dels dotze països de la zona euro, cal tenir en compte que el procés ve de més lluny. L'1 de gener del 1999, els onze estats membre que van optar per unificar les seves monedes van traspassar les seves competències monetàries al Banc Central Europeu, creat sis mesos abans. Posteriorment, Grècia s'afegí al grup i deixà en dotze el nombre de països que conformen la zona euro. Durant aquests tres anys, l'euro i les monedes nacionals han conviscut, no al carrer però sí sobre el paper. L'euro s'ha utilitzat en totes les operacions financeres, però és amb l'arribada de la moneda física que els ciutadans prendran plena consciència que el projecte europeu de crear una àrea econòmica competitiva ja està prou avançat. La pesseta, que per cert nasqué a Catalunya fa prop de 190 anys i que va implantar a

El president del Banc Central Europeu, Willem F. Duisenberg, presentava l'agost passat els models definitius dels bitllets d'euro, dels quals se'n distribuiran 1.700 milions a l'estat espanyol.

En els últims tres anys l'euro, tot i no tenir presència física, s'ha introduït progressivament en la vida quotidiana de la població. Cartells, rètols de preus i anuncis de diaris en són un clar exponent.

l'estat espanyol el ministre d'Hisenda Laureà Figuerola, passarà a la història.

Les enquestes fetes durant aquest any per copsar de quina manera espera la població l'arribada de l'euro desvetlla una gran indiferència en bona part dels ciutadans i, fins i tot, reticències per haver de canviar la unitat de mesura, i per les molèsties que això comportarà. Durant els dos primers mesos de l'any 2002, l'euro conviurà amb la pesseta (fins al 28 de febrer) i el franc (fins al 17 de febrer) en els comerços i, a l'hora de comprar i vendre productes aquesta situació alenirà el procés de pagament. A Bèlgica, Carrefour va fer una simulació durant el mes d'agost per estudiar la repercussió que tindrà la coexistència de dues monedes sobre les vendes. Es va comprovar que augmentava un 20% el temps que els clients haurien d'emprar per passar per caixa i que el personal que els atenia s'equivocava un 3% més treballant amb euros que amb francs belgues.

"A les caixes dels supermercats i de les grans superfícies l'esforç logístic per superar aquests dos mesos de convivència entre la moneda nacional i l'euro haurà de ser molt important", comenta Lluís Sans, representant d'Eurocomerç i membre de la Confederació de Comerç de Catalunya. "S'hauran de posar més cai-

xeres, i no seran elles les que informin en cas que el consumidor tingui dubtes. Les grans firmes posaran euroinformadors per resoldre tots els dubtes que un canvi pugui donar. Malgrat això, a la caixa deixarem una mica més de temps." Per superar amb les mínimes molèsties els dos mesos de convivència entre monedes, els responsables de l'estudi al Carrefour de Bèlgica aconsellen reforçar la formació de les persones que treballen directament amb els clients i obrir el màxim de caixes disponibles els primers dies de gener per evitar embussos a l'hora de pagar.

Cues per comprar bitllets de tren.

Els comerciants pensen que aquest procés d'adaptació a la nova moneda que hauran de fer consumidors i botiguers produirà una baixada de la productivitat dels seus negocis, especialment durant la primera setmana. En aquest sentit, la Companyia de Ferrocarrils Holandesos va fer una simulació molt interessant. Va voler estudiar l'efecte que tindrà sobre el seu funcionament la coexistència de dues monedes en la venda de bitllets de tren. Les conclusions han estat contundents. S'allargarà el temps mitjà per transacció, augmentarà de manera considerable la longitud de les cues, probable-

ment es perdran vendes i augmentaran els costos de reposició. La simulació va permetre comprovar que es tardava quaranta segons de mitjana a fer-se la transacció si el pagament era només en euros, i dos minuts si en el pagament es barrejaven dues monedes, en aquest cas florins i euros. A més, l'estudi també va detectar altres problemes en el procés habitual de vendes. Augmentarà, per exemple, el nombre d'usuaris que decidiran utilitzar els serveis ferroviaris sense comprar prèviament el bitllet, perquè el temps de transacció superarà els nivells acceptables. O sigui, que hi haurà usuaris que no estaran disposats a esperar-se més temps a la cua i preferiran col·lar-se. I això provocarà una caiguda de la recaptació. De l'estudi, la companyia de ferrocarrils extreu com a principal conclusió que és imprescindible que tots els pagaments en efectiu es facin en euros des del primer dia de gener del 2002. Però, perquè això sigui possible, es fa necessària una distribució anticipada al públic abans d'aquesta data.

Aquesta conclusió, a més de compartir-la bona part del sector del comerç, és la mateixa que proposa Sebastià Guillem, director d'Estudis Econòmics i Fiscals de la patronal catalana Foment del Treball: "El que hauríem d'haver fet és el

ANDORRA, UN CAS ESPECIAL

El Principat d'Andorra representa dins el procés de convergència cap a una moneda única un cas singular. Sense formar part dels dotze països que acabaran conformant la zona euro, totes les resolucions que es prenen en matèria monetària dins aquesta àrea tenen una influència directa al Principat. Fins ara el franc i la pesseta eren les monedes d'ús diari a Andorra. A partir de l'1 de gener serà l'euro.

"Seria complicat si una de les dues divises que s'utilitzen normalment a Andorra, franc o pesseta, no entrés a l'euro —explica Josep Soler, secretari general de l'Institut d'Estudis Financers de Barcelona (IEF)—, però jo crec que per als andorrans serà un avantatge que hi hagi una moneda única. Passaran de remanar dues monedes a utilitzar-ne només una. Andorra s'està adaptant a l'arribada de l'euro igual que la resta de països."

Però l'euro pot ser per al Principat d'Andorra més que un simple tràmit. Hi ha experts que hi veuen altres possibles efectes econòmics. Es podria donar el cas, per exemple, que l'oferta comercial del sud de França o del nord de Catalunya acabés desplaçant la demanda dels centres andorrans. És a dir, a partir de l'1 de gener del 2002, què li impedirà a un client francès que abans anava a Andorra, perquè li acceptaven la seva moneda, desplaçar-se fins al nord de Girona a fer les seves compres? Tampoc haurà de canviar de moneda, i els preus potser seran igual de barats.

Però els andorrans no han de patir. Mentre no hi hagi una harmonització fiscal entre els països de la Unió Europea, Andorra encara té un marge d'actuació prou important com és el de la política fiscal, i sempre podrà jugar amb el fet de tenir impostos més baixos que els dels veïns. **R. V.**

mateix que a Alemanya, que faran el canvi automàticament." Els alemanys se'n aniran a dormir el pròxim 31 de desembre havent utilitzat el marc alemany, i es llevaran el dia 1 de gener i hauran d'anar a comprar només amb euros. "De totes maneres —explica Guillem— crec que en aquests dos mesos s'acabaran ràpid les pessetes. El problema serà començar." De la mateixa opinió és Montserrat Pareja, professora de la Facultat d'Empresarials de la Universitat de Barcelona: "Segurament el canvi de moneda es donarà principalment durant la primera setmana, però després s'optarà directament per l'euro."

Problemes logístics? El calendari de transició a l'euro preveu que l'1 de desembre la distribució de monedes i bitllets d'euro arribarà als petits comerços i l'hosteleria, amb el compromís de no utilitzar-los amb els clients fins a principi d'any. I quan faltin quinze dies per acabar l'any, el 15 de desembre, es farà una redistribució, només de monedes, al gran públic. Tot i que els bancs canviaran durant el mes de desembre monedes i bitllets d'euro a tots els comerciants que ho reclamin, Lluís Sans, de la Confederació de Comerç de Catalunya, opina que "ens mancaran billets de 5 i 10 euros. Nosaltres ho vam demanar al Banc Central Europeu (BCE) però ens van dir que no". Un altre punt de controvèrsia ha estat la data escollida: l'1 de gener, en època de reis i just abans de les rebaixes d'hivern. "Els comerciants no volíem que el canvi a l'euro es fes en aquestes dates però va prevaldre el tancament dels exercicis econòmics de les empreses", es queixa Sans. Els comerciants catalans també mostren la seva preocupació per un possible augment de la delinqüència durant el procés d'introducció de bitllets de pessetes i d'euros falsos.

Així ho veuen els comerços. Tot plegat un pèl exagerat, segons el secretari general de l'Institut d'Estudis Financers de Barcelona (IEF), Josep Soler, que és partidari de "desdramatitzar aquests possibles inconvenients". Malgrat les dosis d'optimisme que provenen de les mateixes administracions i responsables econòmics, ni fabricants ni distribuïdors mostren gaire entusiasme pel canvi a

l'euro. El 80% dels fabricants de l'estat espanyol adopten una actitud neutra o no creuen que pugui tenir una incidència directa sobre la marxa dels seus negocis. Així ho reflecteixen les dades recollides per una enquesta elaborada per la consultoria ACNielsen, publicada a principi d'octubre. L'informe també recull els temors davant una possible caiguda del consum. El 58% dels fabricants i distribuïdors enquestats pensen que durant el mes de gener del 2002 es consumirà menys, i un 37% opina que no hi haurà canvis. Tot i no trobar causes tangibles que expliquin aquests pronòstics, els empresaris es basen en la desconfiança que detecten en els consumidors davant el canvi.

Desconfiança dels preus. Un dels temors dels consumidors és que l'euro estigui acompanyat d'una pujada camuflada de preus. Segons l'Eurobaròmetre, el 61% dels europeus enquestats tem que se l'enganyi. I segons la televisió pública alemanya, ARD, de raons, n'hi ha. Aquesta cadena va detectar una pujada mitjana dels preus del 4,4% en el 86% dels casos en què s'havia utilitzat l'euro com a preu únic de referència. Passar de pessetes a euros suposarà aplicar les regles d'arrodoniment establertes i, segons Josep Soler, de l'IEF, "és difícil que els preus pugin el dia 1 de gener. La taxa d'intercanvi pesseta-euro ja fa temps que la sabem i, de fet, en aquests moments ja s'etiqueten els preus de molts productes en les dues divises. S'ha fet amb tanta previsió que és difícil modificar els preus".

El 73% dels preus actuals que utilitzen empreses i distribuïdors acaben en 0, en 5 i en 9. Són els anomenats preus psicològics, utilitzats de forma massiva pels departaments de màrqueting. Quan s'apliqui la conversió a euros, només entre el 30% i el 35% dels preus seguiran acabant en una d'aquestes tres xifres, segons l'estudi d'ACNielsen. Si les empreses es decideixen a aplicar els arrodoniments per aproximar els preus als acabaments psicològics, el canvi de preu pot ser a vegades inapreciable i d'altres molt elevat. Els empresaris podran posar els preus que desitgin però s'hauran d'ajustar a les exigències de la competència i

hauran de fer front a dues terceres parts de consumidors especialment atents als canvis. Per a Jordi Galí, expert en política monetària i director del Centre de Recerca en Economia Internacional (CREI) "el canvi d'unitat monetària apunta a un augment de preus, com ja s'ha demostrat a Holanda, que va avançar l'efecte euro als seus preus el passat mes de gener i va passar de ser un dels països amb la inflació més controlada de la Unió Europea a tenir la inflació més alta. Però es tracta d'augment puntuals i que no es poden comparar amb els beneficis que en treurem, com ara el fet de poder comparar els preus amb altres països europeus o l'augment de la competència".

300 milions de clients. Increment de preus, cues més llargues davant els caixers, problemes logístics... Però enmig

de tot això no podem perdre de vista un efecte fonamental: el canvi de dimensions que suposarà la unificació de dotze monedes en una. Les nostres empreses passaran de tenir un mercat interior de 40 milions de consumidors, que són els que té l'estat espanyol, a un mercat "local" de més de 300 milions de clients. La dimensió del nostre mercat interior canviarà radicalment. Ara bé, el centre de gravetat de l'activitat econòmica dels nostres territoris es desplaçarà més al nord (el Banc Central Europeu té seu a Frankfurt) i més enllà si tenim en compte la nova ampliació de la Unió Europea cap als països de l'Est.

Les implicacions d'aquests fets són enormes i poden anar en dues direccions. Augmentarà la competència i hi haurà un possible augment de la demanda, si es té un bon producte i capacitat comercial.

Però, de la mateixa manera, les empreses també es trobaran amb nous competidors, preparats per fer-se un lloc en el que fins ara eren els nostres mercats locals. Això impactarà directament sobre les economies locals. En el cas valencià, per exemple, Josep Maria Jordan Galduf, certifica que "l'economia valenciana és una economia absolutament oberta". En l'economia productiva, les exportacions dominen en tots els sectors: el primari, amb l'horticultura; el secundari, amb el calçat, les joguines, la confecció tèxtil, els mobles i el taulell com a màxims exponents; i el terciari, amb el turisme.

Des de les Balears, Antoni Montserrat, director general d'Economia, fa una lectura similar. Per a una economia com la balear els efectes de l'euro sobre el turisme són vitals; "La desaparició de monedes diferents suposarà la pèrdua de les despeses de transferència. Això significa, per exemple, que els alemanys s'estalviaran un 50% de l'ecotaxa. Però el més important és que la implantació de l'euro es traduirà en una transparència de preus. Els turistes comunitaris podran comprar amb la mateixa moneda amb què compren al seu país. A la pràctica continuarà havent-hi diferències. Un cafè continuarà sense valdre el mateix a les Illes que a Extremadura." El mercat serà més transparent perquè no caldrà fer càlculs mentals per saber si un producte és més car o més barat a París o a Gandia. I aleshores arribaran les sorpreses. Les diferències de preu d'un mateix producte als diferents països de la zona euro poden arribar a ser importants. Segons l'enquesta d'ACNielsen, és molt possible que aquestes diferències es vagin suavitzant en el futur i, de fet, aquesta ha estat la tendència. Si l'agost de 1998, la diferència entre l'índex de preus del país més car de la zona euro i el país més barat era del 2,03%, el passat mes de març aquesta diferència s'havia reduït a un 1,83% de mitjana.

I si no haguéssim entrat a l'euro?

Malgrat l'escepticisme que es pugui respirar entre determinats sectors de la població i entre les petites i mitjanes empreses davant la introducció física de l'euro, els experts coincideixen a remar-

car els avantatges que ha comportat la decisió de capbussar-se de ple en el projecte europeu de la moneda única. Perquè... I si no ho haguéssim fet? I si ens haguéssim quedat al marge de tot el procés d'unificació econòmica? "Hauríem patit més d'una crisi ja", afirma contundent el catedràtic d'economia valencià, Josep Maria Jordan. "La preparació per entrar a l'euro ha significat imposar una disciplina als nostres comportaments econòmics. Va costar assolir els criteris de convergència, però s'ha aconseguit. Amb una política monetària autònoma haguérem patit alts i baixos, i més en les últimes setmanes", afegeix.

Per a un país que depèn de les vendes a països que s'integren a l'euro, com és el cas de l'estat espanyol, no haver entrat en l'euro l'hagués perjudicat seriosament. "La pesseta era una moneda dèbil i inflacionària -explica Josep Soler, de l'IEF-, abans hi havia risc de canvi. Ara no. I això ha afavorit les importacions i les exportacions. Si no hi haguéssim entrat ara estaríem en desavantatge." Jordi Galí, director del CREI, coincideix a dir que en cas de no haver participat en la Unió Econòmica i Monetària la nostra situació econòmica seria pitjor: "El fet que l'estat espanyol s'hagi obligat a ser més expansiu ara el deixa en millor situació quan ha arribat una època de vaques magres".

Tot plegat, l'entrada a l'euro "dóna credibilitat a les nostres economies", segons Montserrat Pareja, segons la qual "l'economia ha hagut de fer un esforç important i ja veurem si se'n surt mantenint un equilibri".

Per tant, és molt probable que el gener del 2002 ens haguem d'esperar més temps a la cua del supermercat. I potser haguem de treure, de tant en tant, la calculadora de la butxaca per comprovar si el preu d'aquell jersei val la pena o no. Però enfront d'aquestes molèsties, que tothom espera que siguin passatgeres, no cal perdre de vista que a l'horitzó es dibuixa una perspectiva de mercat global molt atractiva i que ens obligarà a ser més competitiu.

L'euro, en principi, no ha de ser un problema.

Rogeli Vázquez

Préstec Cotxe

Deixi de somiar

financem el seu cotxe en menys de 2 hores

Esportiu, familiar, utilitari, de luxe, clàssic, de disseny avançat... Ha arribat el moment de triar el vehicle que està desitjant comprar-se i aconseguir el seu préstec en menys de 2 hores. Amb el Préstec Cotxe del Banc Sabadell podrà demanar fins a 8 milions de pessetes, amb un finançament fins a 8 anys, i pagar en còmodes quotes mensuals.

Així de ràpid i així de fàcil

Sol·liciti ara mateix el seu
Préstec Cotxe trucant al

902 323 666

o per Internet

www.bancsabadell.com

BancSabadell